

SAŽETAK PRESUDE

I. C. PROTIV RUMUNJSKE OD 24. SVIBNJA 2016. GODINE ZAHTJEV BR. 36934/08

Rumunjska nije poduzela mjere za učinkovitu istragu i kažnjavanje navodnog silovanja 14-godišnjakinje s intelektualnim poteškoćama

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva je rumunjska državljanka koja je u vrijeme spornog događaja imala je 14 godina.

Podnositeljica tvrdi da su je prilikom odlaska na bdijenje zaustavila tri muškarca te ju silom odveli u napuštenu zgradu gdje ju je jedan njih silovao. Drugi muškarac je također pokušao imati spolni odnos s njom, ali je psihološki bio u nemogućnosti. Iako je namjeravao imati spolni odnos s podnositeljicom, treći muškarac joj je ipak odlučio pomoći te ju je otpratio do mjesta gdje se održavalo bdijenje. Saznavši da mu je kćer bila silovana, podnositeljčin otac odmah je obavijestio policiju te je već sljedećeg dana podnesena kaznena prijava.

Tijekom istrage koja je uslijedila, okrivljenici su izjavili da je maloljetnica pristala na spolni odnos. Nakon što je navedeno objašnjenje prihvaćeno od strane tužiteljstva, prvi muškarac je optužen za kazneno djelo spolnog odnosa s maloljetnicom, a drugi za pokušaj istog. Tužiteljstvo je temeljilo svoju odluku na izjavama optuženih da nisu ni na koji način prisilili maloljetnicu na spolni odnos, forenzičkom izvješću prema kojem na tijelu maloljetnice nisu pronađeni nikakvi znakovi nasilja, te na činjenici da nakon povratka na bdijenje maloljetnica nije rekla prijateljicama o navodnom silovanju. Nacionalni sudovi su optužene proglasili krivima. Protiv muškarca koji je pružio pomoć djevojci, kazneni postupak je obustavljen s obzirom da nije imao spolni odnos s maloljetnicom.

U međuvremenu, podnositeljica je zbog proživljene traume u tri navrata bila hospitalizirana u psihijatrijskoj bolnici. Prema bolničkom izvješću, podnositeljica je pokazivala znakove depresije, tjeskobe uzrokovane stresom, osjećaja društvene izolacije te poremećaj prehrane. Podnositeljici je utvrđena i blaga intelektualna nesposobnost (IQ 68).

PRIGOVORI

Podnositeljica zahtjeva je prigovorila da rumunjske vlasti nisu učinkovito istražile optužbu za silovanje te da su povrijedile svoje pozivne obveze u odnosu na zaštitu od nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, pri čemu je došlo do povrede čl. 3. (zabrana nečovječnog i ponižavajućeg postupanja) i čl. 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) Konvencije.

OCJENA SUDA

Sud je smatrao da su rumunjske vlasti neopravdano stavile naglasak na nedostatak dokaza da je podnositeljica pružala otpor prilikom incidenta. Nadalje, rumunjske vlasti temeljile su svoje

zaključke samo na izjavama navodnih silovatelja koji su tvrdili da je maloljetnica dala pristanak na spolni odnos, kao i na činjenici da na tijelu maloljetnice nisu pronađeni znakovi nasilja, odnosno da nije pozvala pomoć ili rekla prijateljicama o navodnom silovanju.

Osim toga, Sud je primijetio da su rumunjske vlasti propustile primijeniti cjeloviti kontekstualni pristup predmetu. Čini se, da niti tužiteljstvo niti sudovi nisu uzeli u obzir osobne okolnosti podnositeljice kao što su njezina dob, mentalni i fizički razvoj, činjenicu da je do silovanja došlo tijekom noći po hladnom vremenu – sve okolnosti koje ukazuju na njezinu pojačanu ranjivost. Niti u jednom stadiju postupka nisu ispitani poznanici podnositeljice ili optuženih (primjerice, prijatelji, susjedi ili učitelji) radi provjere vjerodostojnosti njihovih izjava niti se tražilo mišljenje specijaliziranog psihologa. Naime, nacionalni sudovi nisu niti u jednom trenutku zatražili psihološku procjenu maloljetnice niti napravili analizu njezinih reakcija, uzimajući u obzir njezinu dob. Rumunjske vlasti propustile su uzeti u obzir i iscrpno liječničko izvješće koje je ukazivalo na traumu nastalu prilikom spornog incidenta.

Nadalje, Sud je smatrao da je navodni pristanak maloljetnice na spolni odnos trebalo promatrati i s obzirom na njezinu blagu intelektualnu nesposobnost.

Osvrćući se na položaj osoba s (intelektualnim) poteškoćama, Sud primjećuje da je stopa nasilja i zlostavljanja u njihovu slučaju znatno viša, nego što je to slučaj s općom populacijom. U to smislu, spolno zlostavljanje podnositeljice bilo je takve prirode da su mehanizmi utvrđivanja i prijavljivanja bili ključni za učinkovitu implementaciju relevantnih kaznenih zakona i za pristup odgovarajućim pravnim lijekovima.

Zaključno, bez iznošenja mišljenja o krivnji triju muškaraca uključenih u incident, Sud je ustanovio da je provedena istraga imala nedostataka, posebice u vezi s propustom rumunjskih vlasti da učinkovito primijene kaznenopravni sustav za kažnjavanje svih oblika silovanja i seksualnog zlostavljanja. Slijedom navedenog, Sud je utvrdio da je došlo do povrede čl. 3. Konvencije.

S obzirom na navedeno, Sud je zaključio kako ne postoji potreba za zasebnim ispitivanjem navodne povrede čl. 8. Konvencije.

PRAVIČNA NAKNADA

12.000,00 EUR – na ime naknade nematerijalne štete

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.